

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szerda 1913. december 3.

275. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco, 3. I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Horvát ügyek.

Tisza István gróf miniszterelnök szerdán bejelentette a képviselőháznak, hogy a kivételes állapot Horvát-Szlavonország területén pár nap múlva megszűnik. Skerlecz báró mint királyi biztos sikeresen befejezte misszióját és horvát bánná nevezték ki. Az alkotmányos kormányzatnak ilymódon helyreállítását csakhamar követi az új szabor egybehívása és a horvát képviselőválasztások kiírása. A horvát közvéleménytől és a választók belátásától függ most már, hogy Horvátország viszonyai legitim mederben fejlődhessenek kölcsönös megértéssel tovább.

Illetékes helyről Khuen-Héderváry volt miniszterelnök korábbi megállapításából már hallhattuk, amit Tisza most megismételt, hogy a kivételes állapot annak idején a kormányzat számára elháríthatatlan kényszerűség volt. Mert csak ily módon akadályozhattuk meg a korábbi szabor többiségét ama megtévelyedésben, melylyel deklarálni szándékozott, hogy a kiegyezési törvénynek kötelező ereje egyoldalulag felbontandó és Horvátország közjogi viszonya Magyarországhoz, a szent korona területi épségének sérelmével, megszüntetendő. Ez a felforgató irányzat nem új jelenség. I. Napoleon idejében illyrizmusnak hívták, később a nacionalizmus köpenye alatt lépett fel, ma pedig trializmusnak nevezik és cél-

jaiban a monarchia kettős szerkezetének megdöntésére törekszik, a magyar-horvát unió ellen való küzdelme csak az első etapot jelentené e vonalon.

Mindezen irányzatok ellenkeznek a történeti joggal és föláldozzák annak szilárd talapzatát kalandos kísérletekért, melyek Horvátország sorsát végzetes fluktuációknak tennék ki. Ennek pedig nem szabad megtörténnie. A horvát közvélemény ezt mindenha érezte és tőle csak izgalmas időkben, külső világ-események tüzeinek káprázataitól megszedülve tántorodott koronként el. Ahányszor e krízis megújult, a feszültség a magyar-horvát kapcsolatban mindig közel járt az elpattanásig. De odáig mégsem jutott soha, mert az emberi jobb természet inkább huz az ismert é smegszakított állapothoz, mintsem a sötétbe ugrásra tökéltje magát. Az 1848-iki válság alatt Kossuth Lajos könnyedén kimondta a horvát szeparatiztikus törekvésre, hogy: tessék, boldoguljon a horvát nemzet elszakadva örülni fogunk rajta. Ez politikai hiba volt tőle. Horvátország elvesztése tengerparti pozíciókba kerülhetett volna és Magyarország elvesztése a horvát területet természet s hátvédétől fosztotta volna meg. Ezek megfontolása minden válságban jókor rákészítette egy a magyar, mint a horvát közvéleményt, hogy egymáshoz közeledjenek és kölcsönös érdekeinket összeegyeztessék.

Igy történik most is. A keleti világeseemények, amelyek új helyzet elé állították Európát, a horvát közszellemre is mély hatást gyakoroltak. Este hét óra tájban telve van.

Én még szabadkozom:

— De kérlek, hölgyek közé nem mehetek, amikor a frizurájukat formálják.

— Hiszen nem is megyünk közéjük. Csak úgy benézünk hozzájuk.

Valami igen tágas terembe léptünk, a közepén nem volt semmi, se bútor, semmi és csak oldalt, a fal mellett voltak a zöld bársony-függönyvel elfedett fiúlkék. Lehetett vagy husz-huszonöt, mindegyik elé gondosan be volt húzva a függöny, de itt is, ott is kilépett valaki, a vendég, vagy a friss, szaladó lépéssel járó, febrókötényes főnök kisasszony, akkor be lehetett látni a rejtett helyre is. Egy-egy kis fiúlkében kényelmes, szép toalett-asztal, mosdó, fodorító- és sütőmasina volt és valóban mindez az első perben amilyen különös, olyan érdekes volt egy olyan férfiszemnek, aki ilyet még nem nagyon láthatott.

— Nézd, ez hoz legjobban az összes üzleteim közül.

— És micsoda hölgyek járnak ide? — kockáztattam meg a kérdést.

— No, no! Nem kell azért mindjárt rosszra gondolni. Rendes női szalon ez, a horvát igen előkelő hölgyek is járnak, akiknek akármilyen pompás és kényelmes lakásuk van, de azok a masinák, amik itt vannak, nincsenek, mert nem is lehetnek kéznél odahaza egy privátlakásban. Aki tökéletes estély-frizurát akar, az bizony kénytelen ide

járással voltak és ez remélhetőleg maradandó is leend. Biztató jelenség a közhangulat megcsillapodása és az előzékeny bizalom, melylyel a horvátság komoly, irányadó tényezői a királyi biztost fogadták és missziójában támogatták. Tisza István hathatósan közreműködött, hogy megjelölje a premiszsiákat, melyek a jogi statusquo helyreállításához és a két ország egyezményes viszonyának megújítására, a magyar jogok sérelme nélkül és a horvát jogos panaszok figyelmébe vételével alkalmasak. De a politikai instrumentumot, melyet ő készít így elő, a két nemzet törvényhozóinak lesz tiszte érvényesíteni, mert a két ország surlódásaitól támadt sebet csak ők gyógyíthatják be.

Üdvös hadakozás.

A Canadian Pacific ausztriai botrányának leleplezése után összebujtak a Pool háboruszkodó tagjai és egyezkedni kezdtek. Ugy tettek, mint az óvatos gazda, aki siet rendbehozni háza tetőzetét, amikor a szomszédé égni kezd. De a közös veszedelem tudata nem volt képes legyőzni a német hajós vállalatok kapzsiságát és egyelőre tovább folyik a harc. Ami pillanatnyilag még rosszabb helyzetet teremt a kipusztulandó területek szempontjából. Mert ha a társaságok leszállítják a viteldijakat, akkor a kivándorlási ügynökök csakhamar még al-

jónni és szívesen is jön ide.

Néhány hölgyvendég ment keresztül a termen, mind fantasztikus eleganciával kiöltözve. Magastermetű, könnyű járásu hölgyek voltak, a toalettjükből kiértett, hogy nem is annyira az estének, mint inkább a nagyvárosi éjjelnek öltözöttek.

— Kérdőleg néztem a volt iskolatársamra. Elmosolyodott.

— Na persze, mondanom sem kell, hogy ezeknek az esti vendégeknak a legnagyobb percentje mégis csak félvilági dáma, a Bierkabarék és brettlik csillagai. Berlinben csak a bünből lehet igazán jól keresni.

Most odavezetett az egyik fiúlkéhez és félrehúzott egy kis drapéria-ablakot. Ezen adogatták be az üzletből felhozott hajút, festéket, kenőcsöt. Benézhattunk bátran, ne mivették észre.

Csupán egy csipőig meztelen hátat láttam. A hármass villanykörte fényében rózsaszínű volt ez a gyönyörű meztelenség. A hölgyek — amikor mosták, fodrozták, ondolálták a hajukat, félmeztelenre vetkőztek ezekben a kis kabinokban. A fekete-ruhás fehér-kötényes leányzó ott sürgött-forgott mellette.

A barátom visszanezett rám, látta, hogy nyitva maradt a szemem, szám, nevetett és leeresztette a kis ablakot.

Tovább léptünk. Egy másik fiúlkéhez. Oda is benézünk.

— Ez ma Berlin legdrágább kokottja —

„A Tengerpart“ tárcája

Sétám a rossz asszonyok között.

Valahol a Potsdamer-Platz egyik zajos mellékutcájában találkoztunk össze. Beretválokni mentem be és a szalonban rám mosolygott egy arc.

— Szervusz! Nem ismeresz? — Együtt jártunk a gimnáziumba. Érettségi után én mindjárt külföldre mentem.

Megismertem.

— Örülök, igazán örülök. No és most?

— Borbély vagyok. Berlinben borbély.

— Ugye, a sors szeszélye! És a magyar ember nyughatatlan vére!

Amíg az egyik segéd beretvált, ott állt mellettem, diskuráltunk és amikor elkészültek velem, invitált a lakásába.

— Köszönöm — szabadkozom. Majd talán máskor.

— Hát akkor gyere legalább, nézd meg az üzletemet — és karonfogott.

Nem tudtam, milyen üzletről beszél, én azt gondoltam, az a fodrász-terem az egész üzlete és csak most magyarázta meg, hogy illatszerraktára, pipere áruháza és női fodrász-terme is van.

— A női Abtetilung, az fog téged érdekelni — biztatott. — Most éppen a legjobb

posabb munkát akar végezni és éppen az olcsóbb szállítási díj szolgálatát újabb csalétket az új népvándorlás hatványozására.

De van még egy reményesillagunk. A Pool-szerződés tudvalevően ez év utolsó napján jár le s minthogy a hajóstársaságok a békéltető értekezletet elhalasztották, van kilátás arra, hogy az újabb szerződés nem jön létre. Ez pedig azért érdekel bennünket közelebbről, mert akkor a magyar kormány újra szabad kezet nyer az országpusztító szövetkezéssel szemben. Ami azt jelenti, hogy a magyarországi kivándorlókra vonatkozólag a Pool-szerződést hatálytalanná lehet tenni.

És akkor fölmerül az a kérdés, lesz-e annyi lélek jelenlét és körültekintés a magyar kormányban, hogy erre a radikális lépésre elhatározza magát. Mert németszöveget ide, császárbárátkozás oda, az ország elnéptelítésének megakadályozása fölér minden más nézőponttal. A Canadian Pacific leleplezése reflektorként világította meg azokat a rettenetes hibákat, amelyeket annak idején a Pool-szerződés megkötésénél elkövettek. És ha az osztrák kormány olyan alapos tisztítást tudott végezni a kivándorlás Augias-istállójában, semmiféle ok nem tarthatja vissza a magyar kormányt, hogy hasonlóképpen ne eszelekedjék.

Mert bármilyen megható annak a humanus főszolgabírónak a tanácsa, amely szerint olyan nagy a nyomor, hogy elő kell segíteni a kivándorlást — ezt a tanácsot józanul még sem lehet követni. De különösen akkor sem, amikor olyan vérszívó közvetítőkkel állunk szemben, mint a német társaságok. És ha gyorsan közeledik is a béke és szeretet ünnepe, kívánatos, hogy ez a szép alkalom meg ne békítse Poolékat. **Mert az ő háborujuk a mi békességünk.**

Hát mire való a reflikál?

Az ember mindig beletesz néhány darab Fay-féle valódi sodeni ásványpasztillát s akkor mindig van kéznél ideális elhárítószer meghűlés és hurut ellen s nem kevésbé ideális szer hurutok, hirtelen föllépő rekedtség és köhögés ellen. Egy doboz ára 1.25 kor. Minden drogériában, gyógyszerárban és ásványvízkereskedésben kapható. — Különös ismertetőjele: a Fay név fehér ellenőrzőszalagon, sodeni község polgármestri hivatalának igazolásával.

sugt a fülembe. Az Eispalastban produkálja magát. Ötszáz márkát kap a produkciójáért előadásonként. Az előadás utániért még többet.

Már fel volt öltözve, már a haja is ragyogott a briliáns esattoktól. Az arcán, jobban mondva, a szemén esetelt valamit a fodrász: igen vékony, igen hegyes ceruzaszerű dologgal simított, mesterkedett egy-egy szinfolton és az egész művelet alatt a nő szoborszerű merevséggel ült hátradőlve a karosszékben. Olyan volt, mint egy panoptikum gipszfigurája: mesterséges szin és dísz mindaz, ami rajta van, de mindez egyuttal esodálatosan szép, harmónikus és érzékeny különös. A nagy hetairák rézmetszete volt ez az élőhusba kivágvá: megközelíthetetlenül hideg így és most, megfizethetetlenül csápos, akkor.

Továbbmentünk. A harmadik fülkétől hamar elhuzott a gazda.

— Semmi. Színházba készülő urinő. Az ura odakint várja a foyerben. Sablon: kis puder, kis pirosító.

Aztán megint egy nagyszerű kép. A szétlebbent kárpitnyíláson egy tüzfolyónak látszó hajrengeteg.

— Ez a vörös Gerda.

A láng fényes vörösségével vetekedő haját most szedte csomóba az ügyeskező fésülő leány és a szemben álló tükkökből látni lehetett, mint kéjeleg maga a vörös Gerda

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevarden.)

— József főherceg díszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nimes.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántolgyár, a papírgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica” cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

— Hivatali eskü. Rossi Decio, városi segedhivatali igazgató, Udovich Rezső rendőrparancsnok, Rubelli Rezső delegátus és Kotschken Alfréd rendőrségi irodatisztviselő, akiknek kinevezését már megirtuk, tegnap tették le a hivatali esküt Dardi Vazul tanácsvezető előtt.

— A protestánsok templomáért. Tudvalevő, hogy a helybeli protestánsok templomot akarnak építeni s hogy az ehhez szükséges összeget előteremtsék, gyűjtést indítottak. Az Adria hajóstársaság 1000 koronával járult hozzá a gyűjtéshez.

is a esodás hajának szépségében.

— Mi ez a nő?

— Mi lehet egy nő ilyen hajjal?

— És nem festett ez a haj?

— Az már nem! — mondotta a fodrász és látszott a hangján, hogy színtebüszke a természetnek erre a remekére.

Megint tovább mentünk. Ebbe a fülkébe most lépett be az új vendég. Egy nagyon szőke, nagyon fiatal leány, aki most kezdte magáról lerakni a felesleges holmit: kapcsokat nyitott szét és ahol rést engedett az öltözékében, ott a gyönyörű, nemes formák kíváncsítottak elő. A fodrászleány a gázkályhát gyújtotta be, tégelyeket szedett elő, kedvem lett volna megállapodni és végig nézni az egész műveletet, de a barátom invitált tovább.

— Gyere, ezt még nézd meg — mondotta és egy új fülkéhez huzott.

— Ez a nő a trón közelében is esaládi perpatvart idézett elő. Pedig az orosz diákokat szereti csak igazán.

Fekete-hajú leány volt, a két szeme helyén mint a büzös éjszakának allegóriája ragyogott az a két tüzgolyó. Ép most fesszendezték be tetőtől talpig valami erős illatú és amint a parfüm permete rászállt a meztelen karjára, nyakára, kéjesen összerázkódott. A szépitési raffinéria nagyszerű eszközei és ügyes kezei siettek itt a bűn, az érzékiség segítségére: szinben, szagban kül-

— Eszperanto-tanfolyam. Csütörtökön este kezdődik meg a Fiumei Gyorsiró Egyesület helyiségében az eszperanto tanfolyam. Akik a tanfolyamon résztvenni óhajtanak, azok a fentjelzett napon este nyolc órakor jelenjenek meg az egyesület helyiségében (Deák Fásor, kapucinus-ház.)

— Csend a torpedógyárban. A Whitehead and Co. torpedógyárban régebb idő óta különféle mizériák nyugtalanítják a dolgok rendes menetét: hol a gyár állít fel a munkásokkal szemben lehetetlen követeléseket, hol az egyes munkák vezetői keserítik el a nehéz és fontos munkát végző alantasaikat. Ilyen eset az is, mely miatt tegnap a torpedógyárban megszűnt a munka. Az eset részleteiről tudósítunk a következőkben számolva:

A torpedógyárban néhány hónap óta egy német birodalmi munkavezető áll a lakatosok osztályának az élén. Ez az ember oly rossz bánásmódban részesítette a keze alá került munkásokat, hogy ezek többször voltak kénytelenek az igazgatóság elé járulni, ahol azt kérték, hogy a munkavezetőt távolítsák el. A munkások kérését azonban mindig elutasították.

Tegnapra a munkások türelme elfogyott. Elhatározták, hogy kényszerítik a gyűlölt művezető eltávolítását. Különösen a fiatalabb lakatosok voltak a munkavezető ellen.

A déli szünnet után a munkába állt emberek a belépő munkavezetőt éktelen kiáltozással és szidalmakkal fogadták. A munkavezető, látva a dühös hangulatot, elsietett és jelentést tett az igazgatóságnak. Ez hamar készen volt az elhatározásával, kiadta a rendeletet, hogy szüntessék meg a gyárban a munkát. A gépek megálltak, a munkásokat pedig felszólították, hogy hagyják el a gyártelepet.

Erre ugyan nem számítottak a munkások, mert az ő tudomásuk szerint sok a megrendelés, de azért egyelőre bele nyugodtak a munkabeszüntetésbe.

Hogy hogyan fog végződni ez a konfliktus, azt ezidőszert nem tudjuk körvonalozni, de mindenesetre furesa, hogy egyes munkavezetők miatt egyszerűen beszüntetik az üzemet.

Az ezerkétszáz főnyi torpedógyári munkásság nem szívesen látja a kizárást, amely

sőleg emelték ki, díszítették fel a nőstény külső és a természet által eléggé ki nem hozott értékeit. Volt valami kábító mindebben, ugy éreztem magam, mintha nagyító üvegen nézném végig a tiltott képsorozatot az asszonyi hiúság-vásárának és rosszasságának. Belenéztem egy nagy város kéjekben fürdő éjjeli életének öltözőjébe és a sok érzékekre utazó apróság, a kidíszített, vérperzselő női testek közelsége vágyat lobbantottak bennem is.

— Ma este frakkba vágom magam — gondoltam és megkeresem ezeket a nőket. Muszáj, hogy a vér megkapja a magáét, muszáj, hogy igazuk legyen azoknak, akik mindezt a sok büzös rosszat, természetellenes nagyszerűségét létrehozták és fenntartják. A nő — a kifestett rózsaszínű körmőcskőjü, vérperzselő kenőcsökkel megkent és beillatosított nő — ha leszáll az éj — mégis csak a legnagyobb szerű gyönyörűsége, legedesebb játékszere a férfinak. Ami a vágyat feltüzeli! akárki és akárhogy, még ha esalás árán is, ha mesterséges eszközökkel is, a vágy a fő és a diadal a raffinált asszonyé, a rossz, éjjeli teremtsé, aki felfokozza fizeszeressé teszi a szunnyadó ember kényelmes vérkeringésének életkiteréseit.

Bueszutam a barátomtól, örültem, nagyon örültem, hogy találkoztunk, mondtam, megigérttem, hogy el fogok látogatni hozzá és kifelé indultam.

meglepetésszerűen érte őket. A torpedógyárban ugyanis az egyes munkaosztályok teljesen függetlenek egymástól, úgy, hogy az azokban történő dolgokról csupán az egyes osztályok emberei tudnak. Így nem tudták a többiek (szerelők, vegyészeti munkások, esztergályosok, öntők stb.) a kovácsok közt fölmerült vizsályt sem. Nagy volt tehát a megrökönyödés a munkások között, mikor tegnap akarattuk ellenére meg kellett szüntetni a kenyéret adó munkát. Különösen az aggasztja a munkásokat, hogy a gyár az évvégi leltározásra való hivatkozással esetleg 1—2 hónapra megszünteti az üzemet és ennek folytán a közelgő karácsonyi ünnepekre kenyér nélkül maradnak családjaikkal. E gondolattól vezéreltetve, nem a szervezeti bizalmi férfiakat küldték az egyezkedési értekezletre, hanem a kevésbé ismert munkásokat választották ki és azokat küldték tanácskozássra.

Hassenteufel üzemvezető főmérnök a következőket mondotta A Tengerpart munkatársának:

— Tegnap reggel hallottam, hogy a kovácsmunkások elégedetlenek. Lementem és megkérdeztem, hogy mi a baj. Erre előlépett egy kovács és egy segédmunkás, akik közül az első azt panaszolta, hogy keveset keres, mert Suplich előmunkás nem engedi keresni, a másik pedig azt mondotta, hogy Suplich őt az előmenetelben gátolja és fiatalabb munkaerők előzik meg. Azt feleltem, hogy az ügyet vizsgálat tárgyává teszem, de ne kívánják, hogy azonnal intézkedjünk, mert ez lehetetlen. Felmentem az irodába, ahol a könyvekből megállapítottam, hogy a kovács január 1-től, tehát 11 hónap alatt 3000 koronát, a segédmunkás pedig ugyanennyi idő alatt 2900 koronát keresett. Ekkor kijelentettem a munkásoknak, hogy az igazgatóság a panaszokat meg fogja vizsgálni, de addig, amíg döntés lesz, maradjanak nyugodtan és különösen azt kértem, hogy a mozgalom maradjon lokalizálva és ne engedjék, hogy a kovácsműhelyen túl menjen. Délután 1 órakor óriási lármára lettem figyelmes. Leszaladtam és láttam, hogy Suplich művezetőt szén- és vasdarabokkal dobálják a munkások. Suplich meg is sebesült és bemenekült az irodába. Igyekeztem a munkások lelkére beszélni és azt fejtegettem, hogy nem kell Suplichot agyonütni, ha

— Várj — mondotta — te ebből a labirintusból nem találsz le és intett az egyik leánynak.

— Kisasszony kérem, mutassa meg az utat.

Köszöntem. A feketeruhás, fehérkötésű leány jött mellettem és vezetett szobáim, folyosókon keresztül.

Az egyik szűk lépcsőházban — nagyon mellettem ment — rá kellett, hogy nézzek. Egyszerű, lefésült frizurás, szelíd arca leány volt. Olyan, amilyen ezer és tizezer van az elárúsító-üzletekben, varrodákban, cukrász-boltokban, orvosok előszobáiban, meg mit tudom még hol. Csinos arc, egyszerű ruha, de az egészséges arcán az életkori hamva, kívánatos tisztasága, az egyszerű ruhája pedig szeérmes, őszinte leple a jól épített formáinak. Mint egy harapni való farsangi fánk, ez jutott az eszembe, megállottam, még egyszer meguéztem az arcát, az egyszerűen szépet, a kifestetlenül is büszkeséget: soha ilyen gyönyörűnek még nem láttam senkit a világon. Megemltem kalapomat és kezet fogtam vele:

— Köszönöm kisasszony. Most már le talállok.

— És ez az egyszerű arc megutáltatta velem erre az estére azokat a festékes, kiöltözött nőstényeket...

Vajda Ernő.

mindjárt hibázott is. Mikor Suplichot az igazgatósági irodán át kibocsátani akartam újra megindult a dobálás és ekkor én is megsebesültem a hátamon és a lábamon. Az esetről nyomban jelentést tettem Jones igazgatónak, aki elrendelte, hogy addig, amíg a kedélyek lecsillapodnak, szüntessük be a munkát. Hirdetményt tettünk ki, hogy mára várjuk a munkások küldöttségét és én hiszem, hogy a legrövidebb idő alatt helyre áll a rend, mert a mozgalommal a munkások nagy része nem azonosítja magát. Nekünk sem célunk, hogy munkásainknak kárt okozzunk, különösen most, a tél és karácsony előtt.

Ma déli tizenegy órakor a kizárt torpedógyári munkások két küldöttsége tiszteltett a gyár igazgatósága előtt. A munkások az összesség nevében bocsánatot kértek a gyár igazgatóságától, a zavart kezdő kovácsok pedig őszinte sajnálatukat fejezték ki a tegnapi események fölött és kérték, hogy nyissák meg számukra újból a gyárat.

Az igazgatóság jóakarattal fogadta a küldöttségeket és örvendett afölött, hogy a munkásságon győzött a belátás. Az igazgatóság kijelenti, hogy holnap, szerdán reggel megkezdődik újból a munka. Az igazgatóság a jövőt illetőleg felszólította a munkásokat, hogy konkrét panaszait haladéktalanul terjesszék elő. A tegnapi események főszereplőit azonban nem engedik egyelőre be a gyárba. Panaszai alaposságáról meg akar győződni előbb az igazgatóság. Kijelentették még, hogy a tegnapi eseményekből kifolyólag senkit sem bocsátanak el.

— **Az Adria új hajója.** Az Adria új hajója, a Ferenc József Király, mint velünk közlik, január elsején érkezik Fiuméba és január 14-én már megindul északafrikai útjára.

— **Hangverseny-Egyesület.** Chiarina Fino-Savio tegnapi dalestélye eloszlatta sokunkban azt a balhiedelmet, mintha az olaszok, az operai ének eminens művelői, az abszolút énekkel: a klasszikus „dalénekléssel” nem foglalkoznának. Ennek az utóbbi műfajnak a művelése régi eredetű nem lehet, mert különben többet hallanánk olasz „Liedersänger”-ekről, de a tegnapi hangverseny bizonyítékát adta annak, hogy beható és komoly munka folyik olasz részen ezen a téren. Fino-Savio asszony a Hangverseny-Egyesület elkényeztetett közönségénél tegnap szép sikert aratott, amely még magasabban értékelendő, ha meggondoljuk, hogy mily munka és kitartás kellett ahhoz, hogy az olasz művésznő legyőzze fájának temperamentumát, honfitársai általános előadási modorát és megmaradjon ily módon a daléneklés egyszerű és nemes keretei között, amely éppen eme kerestlenségével és a külső hatások teljes mellőzésével gyakorolja tulajdonképpen varázsát a hallgató-ságra. A művésznő nem nagy terjedelmű és inkább hidegre hajló mezzoszopránját bámulatos beosztással kezeli; technikája elsőrangú és lélegzetvétele, valamint frazirozása a legmesszebbmenő igényeket is kielégíti. Az előadott dalok között legjobban Respighi, Grieg és Bemberg dalai tetszettek; a német szerzők közül legjobban Brahms-nál közelítette meg a stílust, míg Schubert és Schumann-nál főleg a nagy német szerzőkkel való foglalkozást ismerhetjük el. A zsfolásig megtelt terem sokat tapsolt a művésznőnek, Grieg „Le train des amours” dalát megismételtette és a hangverseny végeztével Schubert: „Wohin”-jét kapta ráadásul. Gibara mester diszkréten és dísz-

retreméltó alkalmazkodással végezte a zongorakíséret felelősségteljes munkáját.

— **Az Adria új dijszabásai.** Tegnap, december 1-én léptek életbe az Adria hajótársaság új üzletszabályzata és új dijszabásai, amelyek a földközi tengeri szolgálatra, az afrikai vonalakra, továbbá a portugáliai és brazilai kikötők áruforgalmára vonatkoznak.

— **A szigorú rendőr ur.** Érdekes eset történt tegnap délután 5 órakor. Érdekes és jellemző. Olyan, amilyen csak itt történhetik meg, ahol néha borzalmasan szigorúak a rendőr bácsik. Történt, hogy egy szakasz honvéd vonult a valseurignei uton. A Kleisz féle ház előtt, ott, ahol a valseurignei ut a Belvederével találkozik, ahol tehát lakatlan terület van, a hadfiak rágyújtottak egy édes-bus magyar nőfára. Szívüől jött a dal, még a gyalogjárón haladó őrmester is ellágyultan hallgatta, amint legényei a szívhangjaival némitják el az agyat. Ebben a bánatos hangulatban egyszerre csak feltűnt egy lovasrendőr zord alakja, aki odarugtatott az őrmester elé és azt követelte, hogy azonnal hagyják el az éneklést. Az őrmester megállította a csapatot, néhány szót váltott a rendőrrel és leintette az éneket. — Eddig a történet, melynél két kérdés merül fel. Először: miért engedelmessékedett az őrmester a rendőrnek? Másodszor: mi címen tiltotta el a rendőr az éneket, mikor pld. a Jellasi ezred katonái egész hazáig szoktak énekelni, sőt az egész világon megengedett dolog, hogy a katonák dallal enyhítsék a fáradságot. Ezt a kis esetet Guillaume alezredes szíves figyelmébe ajánljuk.

— **Vizrebocsátott tehergőzös.** Monfalconéból jelentik: Az Austro-Americana tengerhajós társaság Iris nevű teher szállító gőzöt tegnap bocsátották itt vizre. Az új gőzös a társaság 54-ik hajója. Hossza 420 angol láb.

— **Megszűnt tilalom.** Ma egy éve adták ki azt a rendeletet, amely megtiltja, hogy hadkötelesek kivándorolhassanak. A tilalom ma lejárt és ezt táviratilag tudatták a fiemei hatóságokkal.

Az Ultonia ma délután indul 1020 utassal, akik közül 60 bolgár, a többi mind magyar. Harminc utast visszautasítottak. Az Ultonia utasai között még egy hadköteles sines.

— **Végtárgyalás három csaló ügyében.** Annakidején nagy feltűnést keltett Naglich Gábor óvárosi kereskedő letartóztatása, amely egy sereg hitelező feljelentésére történt. Naglich fizetése képtelen lett s ahelyett hogy esődöt kért volna maga ellen, eladta az üzletében levő árukat és susáki házat s az így szerzett összeggel kielégítette néhány hitelezőjét, akikkel jobb ismeretségben volt. A többi hitelezők megtudták a csalást s feljelentést tettek Naglich ellen, aki ekkor már egy fillér pénzzel sem rendelkezett. A csaló kereskedővel együtt letartóztatták Nadalich Józsefet és Perlics Miklóst, aki különben rokonok s ők pusztították el az üzleti könyveket is. Ma kezdte tárgyalni ezt az ügyet a törvényszék. Sok tanút kell kihallgatni a szövevényes csalási ügyben s ezért ma nem is lehetett befejezni a tárgyalást. Holnap délelőtt 9 órakor folytatják.

— **Ismét baleset a Danubius-gyárban.** A Danubius hajógyárban tegnap délután ismét baleset történt. Dukich A. 16 éves inas lezuhant a Dreadnought hidjáról, minek következtében súlyos zuzódásokat szenvedett. A mentők lakására vitték.

— **Elítelt rendőr.** Bertossa Márk közrendőr tegnap vádlottként állt a törvényszék előtt. Az volt ellene a vád, hogy Euseppi Ferenc 65 éves háztulajdonos-közművest házi veszekedésből kifolyólag szolgálaton kívüli állapotban letartóztatta, tetteleg bántalmazta és bekísérte a rendőrségre. Bertossa azt hozta fel védelmére, hogy Euseppi egy vasdarabbal megtámadta az ő feleségét, azután követ dobálta meg az ő gyermekeit s az eset napján őt is megtámadta és tetteleg bántalmazta, amiért kénytelen volt őt letartóztatni. Az ellenségeskedés onnan eredt, hogy Euseppi felmondotta neki a lakást, de ő nem tudott a kellő időn belül kiköltözni. Euseppi Ferenc előadta, hogy Bertossa rendőr állandóan kellemetlenkedett neki a lakás felmondása miatt. Egy reggelen a rendőr feltartóztatta őt s minden ok nélkül be akarta kísérni a पहlini rendőri kirendeltségre. Természetesen tiltakozott ez ellen, mire Bertossa megragadta, megszijjazta s a legbrutálisabb módon behurcolta a kirendeltségre. Ott rögtön szabadonbocsátották, amint kiderült, hogy semmit sem vétett.

A tanúk egytől-egyig terhelően vallottak a rendőrről, akit a törvényszék hivatali hatalommal való visszaélés címén 7 havi börtönre ítelt. A rendőr felebezett az ítélet ellen.

— **Baleset az állomáson.** Sulyos baleset érte tegnap délután Takács Lajos 21 éves somogy megyei illetőségű vasuti munkást. Tolatás közben át akart szaladni a 357. számú mozdony előtt, de a mozdony elütötte és levágta jobb lábáról az ujjakat. Takácsot a via Valscurigne 100. szám alatti lakására szállították.

— **Megszűnt a pestis.** A tengerészeti hatóság valamennyi alárendelt rév hivatalhoz és rév közeghez, valamint a martinshizai tengeri veszteglőintézethez a következő körrendeletet intézte: Tekintettel arra, hogy a pestis Pireus-Athénben megszűnt, az 1913 évi szeptember hó 16-án kibocsátott hatósági körrendeletben foglalt egészségügyi óvintézkedések ezennel hatályon kívül helyeztetnek.

— **Felemelt büntetés.** Mint annakidején megirtuk, Bevilacqua Amedeo, Berutti Antal és Rajmondi Armand olasz alattvalók betörték Bosich kereskedő raktárába, honnan több ezer korona értékű árut vittek el. A törvényszék Beruttit és Rajmondit 10—10 havi, Bevilacquát pedig egy évi börtönre ítélte. A kir. tábla mindegyik vádlott büntetését két évi fegyházra emelte fel.

— **Támadás az erdőben.** A rendőrség letartóztatta Radak Krizsán 21 éves sebenicói illetőségű fiatal embert, aki már napok óta bolyongott a környékbeli erdőben s tegnap megtámadta egy sűrűségben Korosec Mária 16 éves leányt. A leány kiáltásaira figyelmes lett egy asszony, aki segítségére sietett s erre a támadó elfutott. Később a rendőrök Podmurvióén elfogták.

— **A kikötőből.** December 2. Érkezett: Anna olasz gőzös Cataniából, 12.000 láda narancssal; Cecilia olasz gőzös Triesztből, üresen.

Indult: Bucovina osztrák gőzös Szmirnába, 720 tonna cukorral, 60 tonna rizszsel, 20 tonna fával és 120 láda üvegáruval; Széchenyi magyar gőzös Tripoliszba, 290 tonna fával, 150 tonna liszttel és 30 láda gyertyával, 40 tonna cukorral és 180 bál dohányval; Marietta Costanza olasz gőzös Cataniába, 720 tonna fával; Erodjade osztrák gőzös Philadelphióba, 2100 tonna magnésittel.

— **Tüdő- és mirigypestis.** A tengerészeti hatóság közli: Megállapítván, hogy a tüdő- és mirigypestis a Don folyó mentén levő területeken, a stawropoli és saratowi kormányzóságokban, valamint a Kaukázus területén fellépett, az azowi tengeri orosz kikötőkből és a feketengernek az Oroszország Kisázsia felőli keleti határától a kertschi szorosig terjedő partjain levő kikötőkből Fiuméba, vagy a magyar-horvát tengerpart valamely kikötőjébe érkező hajókkal szemben a Párisban kötött nemzetközi egyezmény határozmányai alkalmazandók.

— **Elfogott betörő.** A rendőrség letartóztatta Paleich Lajos 28 éves krapinai születésű egyént, akit a san matteói esendőrség betörés miatt körözött.

— **„Unio“ Élet és Gyermekekbiztosító Intézet mint szövetkezet** (ezelőtt Első Leánykiházásító Egylet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított 1863-ban.) F. év nov. havában 1,059.400 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 930.600 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 168.272 K 10 fillér fizetett ki. 1913. január 1-től november 30-ig bezárólag 13,595.100 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be, amelyből 11,739.500 K értékű új kötvényt állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 1,841.375 korona 70 fillér és az intézet fennállása óta 22,266.669 K 72 fill. fizetett ki. Ezen intézet az élet- és gyermekekbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Fiumei főügynökség: Via Verneda 1.

— **Corso mozi.** Ma esti műsor: In hoc signo vinces! — történelmi színjáték öt felvonásban.

x **Fogműterem.** Legujabb amerikai módszer. Modern hygienia. Szegényeknek d. e. 8—9-ig foghúzás ingyen. **N o v á k** Rudolf műfogspecialista Fiume Corso 42, a Corso mozi fölött.

Meghülés és köhögés.

Mindenki tudja, hogy gyakran milyen nehéz a hűléstől vagy a köhögéstől megszabadulni. Ilyen alkalomkor a Scott-féle csukamájolaj emulsió használata ajánlatos, melynek addig kell tartania, míg az ember magát ismét könnyűnek és erősnek nem érzi. A Scott-féle csukamájolaj-emulsió jótékony, különösen a köhögési ingerit enyhítő hatása hamar észrevehető és a javulás könnyen észlelhető. Sokaknak köleszűzött a Scott-féle emulsió új erőt és életörömet, kik egy meghülés következményeivel és köhögésükkel évek hosszú sora óta bajlódtak.

A Scott-féle emulsió azonban felnőttek részére is hasznos szer, mert ezeknek kimerülés esetén új kedvet és erőt nyújt.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld SCOTT & BOWNE Ges. m. b. H. címére. Wien VII, akkor egy gyógytár utján próbaadagot küldünk.

Eladó fűszerüzlet

a Via Valscurignén havi 3—4000 kor. forgalommal. Biztos megélhetés egy magyar családnak. Cim a kiadóban.

Magyarul s németül beszélő budapesti tisztességes leány jobb fiumei családnak

gyermekek mellé

ajánlkozik. Cim a kiadóban.

NYILTTER*).

HIRDETMÉNY

MAGYAR KIRÁLYI ALLAMVASUTAK
323.263—1913. szám
F. IV. a.

gyors és teherárúk, továbbá élő állatok fuvarozási biztosítása tárgyában.

Ertesítjük a t. szállító közönséget, hogy az állomásainkon, valamint a kezelésünkben levő vasutak állomásain feladásra kerülő árúk és élő állatok fuvarozási biztosítása iránt kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur Ö Nagyméltóságának jóváhagyásával az „Európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság“ budapesti céggel szerződést kötöttünk.

A szerződés alapján köteles a nevezett részvénytársaság a feladók kívánságára a feladásra kerülő árúknak és élő állatoknak fuvarozási biztosítását az egész vasuti szállítási útvonalra az elveszéssel, hiánnyal és sérüléssel járó veszélyek ellen elvállalni.

A biztosítás az áru felvételi helyeken alkalmazottainknál a biztosítási összeg bemondása és a biztosítási díj kiegyenlítése által köthető.

A biztosításra nézve az állomásokon kifüggesztett hirdetményekben foglalt általános biztosítási feltételek és díjszabály mérvadóak.

A biztosítási feltételek szerint a részvénytársaság a vasutak fuvarozási felelősségén túlterjedő és a kártérítési összeg jelentékenyen felemelt mértékéig vállal felelősséget.

A részvénytársaság a biztosított árúknál előforduló elveszések, hiányok és sérülések következtében bejelentett kárigényeket kereskedelmi szervezetéből folyó egyszerű ügyvitel folytán a legrovidebb idő alatt intézi el.

Az árúk biztosításáért fizetendő: fuvarlevelenkint 20 fillér kezelési illeték és ezen felül a biztosítási összeg minden 100 koronája után Magyarország, Ausztria, Bosznia-Hercegovina területére, valamint Németországba és Svájcba feladott küldeményeknél 10 fillér, a többi európai országokban feladott küldeményeknél pedig 15-, illetve 20 fillér. A biztosítási díj lerovása a fuvarlevelék hátlapjára ragasztandó biztosítási bélyegjegyekkel történik.

Az európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság az állomásokon kifüggesztett hirdetményekben foglalt általános biztosítási feltételektől eltérő és a szállító közönség érdekeinek további kielégítésére alkalmas különleges biztosítások kötését is vállalja. Az ilyen különleges biztosítások kötését alkalmazottaink is közvetítik.

Tekintettel azokra az előnyökre, amelyek az árúknak fuvarozási biztosításából a szállító felekre háramlanak, közönségünket utasítottuk, hogy az árubiztosítást a szállító közönség figyelmébe ajánlják és a szállító közönségnek a biztosításra vonatkozólag mindenemü felvilágosítást készséggel adjanak meg. Kívánatra pedig a részvénytársaságnak a biztosítás feltételeit és díjszabályát magában foglaló prospectusait szolgáltatásá kki.

Az európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság igazgatósága (Budapest, V., Eötvös-tér 2.) az általános biztosítási feltételekről és biztosítási díjszabályról kívánatra bárkinek lenyomatot küld és minden természeteszerű felvilágosítást közvetlenül is meg ad.

A részvénytársaság hasznos és közérdekű szolgálatait a t. szállító közönség figyelmébe ajánljuk.

Budapest, 1913. évi november hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Egy

„Monopol“-Centrall-Registrier-Cassa

1 évi használat után fele áron eladó. Bővebbet szóbelileg vagy írásban: Mandriakönyvtár.

TOZSDE.

	Dec. 1 zárlat	Mai árt. 1/1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	824.75	822.—
Osztrák hitelrészvény	529.50	627.50
4% -os koronajáradék	81.25	82.30
Osztr.-magy. államvasut	706.50	703.50
Jelzálogbank	420.75	429.—
Leszámitolóbank	511.—	508.—
Hazai Bank	286.25	286.—
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	525.75	525.—
Rimamurányi	648.—	646.—
Salgótarjáni	742.—	740.—
Közúti Vasut	623.—	622.—
Városi Villamos	343.—	342.—
Adria	570.—	—
Déli Vasut	105.—	—
Magyar Cukoripar	2590.—	—
Rizsgyár	3700.—	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza áprilisra	11.44	11.50
Búza májusra	11.46	—
Rozs októberre	—	—
Rozs áprilisra	8.74	8.78
Zab októberre	—	—
Zab áprilisra	7.50	7.52
Tengeri májusra	6.42	6.45
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	623.75	628.—
Magyar hitelrészvény	820.—	823.75
Osztrák magyar államvasut	704.50	702.—
Déli Vasut	—	104.—
Alpesi	823.50	816.—
Skoda	790.50	785.—
Osztr. koronajár.	83.10	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi kété- sek átlagár.
Fiumei 4% -os kölcsönköt.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—
L. Horvát Takarékpénztár	6100.—
"Indeficiente" tengerhajóz.	250.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1125.—
Orient tengerhajózási társ.	1420.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1000.—
uj	1000.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	283.—
Navigazione Libera Triest	610.—
Osztrák Lloyd	599.—
Stabilimento Tecnico	9800.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	420.—
L. Trieszti Rizsgyár	660.—
"Kerka" dalmát vízművek r. t.	447.—
Spalatoi Portland Cement	371.—
Assicurazioni Generali Nap.	802.—
Riunione Adriatica	3570.—

kapható
télre való legjobb minőségű
krajnai burgonya

50 kilós zsák ára: 4.50 kor.

!! házhoz szállítva!!

LÁNG ÉS LATTER

Via Goldoni 1. Telefon: 17-12.

Ugyanott kapható a híres csurgói heavaj!

Butorok

Alkalmi vétel egész hálószoba berendezések
vagy egyes butordarabok készpénzen vagy
könnyen teljesíthető részletfizetésre is.

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-93 szám.

Szalón Tango

egyéneknek vagy társaságoknak, oktatás
külön órán, tetszés szerinti helyen. Jelent-
kezés: Kümmelberg M. okl. táncitanító, Gra-
dinata del Sasso Bianco 3. sz. (Hungária
szállója mellett) III. emelet 5.

Távirat — Telefon.**A delegációból.**

BÉCS, dec. 2. A delegáció tegnap dél-
utáni ülésén elsőnek *Károlyi Mihály* gróf
szólt fel. A parlamenti őrség kirendelését
törvényszegésnek minősíti. A parlamenti őrség
szabályzatát még a delegáció elnökének
elfogatására is magyarázhatjuk. (Derült-
ség.)

Utána *Apponyi Albert* gróf a delegáció
közjogi viszonyait ismerteti és bizonyítja,
hogy a parlamenti őrségről szóló törvény
egyéltalán nem tartalmaz olyan rendelkez-
ést, melynek értelmében a képviselőházi
elnök hatalma átruházható lenne, holott az
adott helyzetben ez valóban megtörtént. Ez
is csak azt mutatja, hogy az önkény egyik
rendszerevel állunk szemben.

Khuen-Héderváry Károly gróf védel-
mébe veszi a parlamenti őrségről szóló tör-
vényt és sajnálja, hogy az ellenzék nem tár-
gyalta le a kérdést annak idején a parla-
mentben.

Láng elnök a parlamenti őrségről kez-
dett vitát bezárja, mire

Apponyi Albert gróf elmondja interpel-
lációját a monarchiát fenyegető külügyi
bonyodalmak ellen fogantatba tett külügyi-
miniszeri intézkedésekről.

Az interpellációt kiadták a külügyi-
miniszternek. Ülés vége este 6 órakor. Legkö-
zelebbi ülés kedden, december 9-én délelőtt
10 órakor. Napirend: a külügyminiszterium
költségvetése.

A tengerészeti albizottság.

BÉCS, dec. 2. A delegáció tengerészeti
albizottsága ma délelőtt *Dániel Ernő* elnök-
lete mellett ülést tartott. Az ülés főérdekes-
sége az volt, hogy most mutatkozott be *Haus*
Antal, az új tengerészeti parancsnok. Az
ellenzék nem vett részt az ülésen.

Haus Antal bemutatta a tengerészeti kö-
veteléseket. Legközelebb 16 esatahajóra, 12
cirkálóra, 24 nagyobb torpedóra, 72 torpe-
donaszádra, 12 tengeralatti naszádra és ne-
hány szállító hajóra lesz szüksége a haditen-
gerészetnek. A Danubiusnál készült *Tátra*,
Balaton és *Csepel* sikerült munkák és a
próbájánál 33 mérföldnyi sebességet ér-
tek el, ami eddig példátlan. A három hajó
nagy dícsősége a magyar iparnak. A *Szent-*
István dreadnought a jövő hóban lesz víz-
rebocsátható.

A balkáni zavarok a haditengerészet-
nek 40 millió koronába kerültek, a mostani
költségvetésben pedig a 312 milliós póthitel-
ből 47.5 millió koronát foglal le a haditen-
gerészet. Még a balkáni zavarok alatt behi-
vott póttartalékosokról emlékezett meg dí-
csesőleg *Haus*, azután *Darvay Fülöp* előadta
kezdte ismertetni a költségvetést.

Bizottsági ülések.

BÉCS, dec. 2. A hadügyi albizottság
holnap délután ülésezik; esütörtökön dél-
előtti Bosznia-Hercegovina költségvetését
tárgyalják, esütörtökön délután pedig a
zárszámadási bizottság tart ülést.

Az ellenzék elutazott.

BÉCS, dec. 2. Az ellenzéki delegátusok
elhatározták, hogy az albizottságok ülésein
nem vesznek részt. Legtöbbje ma délután el
is utazik Bécsből.

Kristóffy lemondott.

BUDAPEST, dec. 2. *Kristóffy József*
ma levelet intézett a képviselőház elnökéhez,
melyben bejelenti, hogy lemond mandátu-
máról. Azt mondja *Kristóffy*, hogy azért
mond le, mert nem akarja, hogy bármi ösz-
szefüggésbe hozzák a *Mándy Samu* által be-
jelentett összeférhetetlenséggel. Csatolja az
Általános Forgalmi R. T. levelét, melyben
ez kijelenti, hogy *Kristóffy* kijárásiért soha
egy fillért sem kapott. Mandátumáról csak
is azért mond le, mert egészségi állapota meg
rendült.

Horvátországban választanak.

ZÁGRÁB, dec. 2. A hivatalos lap mai
rendkívüli száma közli, hogy a tartomány-
gyűlési képviselők választása december 16-
án, kedden lesz, a pótválasztások pedig 17-
én, szerdán.

ZÁGRÁB, dec. 2. Ezidőszerint a leg-
több kilátása a tömör többségre a horvát-
szerb koalíciónak van, mert a 21 tagból álló
liberalizáló párt nem vesz részt a választási harc-
ban, a jogpárt két árnyalatának a választá-
sok idejére való egyesítésére pedig alig van
remény.

BÉCS, dec. 2. *Skerlec Iván* horvát bán
ma délelőtt a felsége előtt letette az esküt.
Az eskütételnél *Tisza István* gróf és *Esz-*
terházy Mária gróf asszisztáltak. A bán
esütörtökön érkezik Zágrábra, ahol ünnepe-
lyes fogadtatásban részesítik.

Felfüggesztett kolportázstílamom.

ZÁGRÁB, dec. 2. A bán rendelete alap-
ján a rendőrség tegnap felfüggesztette a la-
pok utcai árusítása ellen kiadott és másfél
év előtt életbe lépett rendeletet.

A munkanélküliek tüntetése.

BUDAPEST, dec. 2. A munkanélküli
munkásoknak mintegy ötszáz főnyi tömege
nagy tüntetést rendezett ma délelőtt a Rá-
kóczi-úton. A rendőrség azonban hamarosan
szétverte a tüntetőket.

Feld színháza.

BUDAPEST, dec. 2. *Feld Zsigmond*
olvan válságba jutott, hogy nem bír fizetési
kötelezettségeinek eleget tenni. *Vágó Test-*
vérek, akik a színházat építették és akiknek
Feld szitén nem fizetett, arra kérte a fővá-
rost, engedje meg, hogy nyilvános pályázat
útján más igazgatónak adhassák a színhá-
zat.

Egy jellemző rendelet.

ZÁGRÁB, dec. 2. A választások kiirá-
sával egyidejűleg *Bauer Antal* érseki coad-
jutor rendeletet küldött az érsekség alá tar-
tozó összes lelkészeknek. A rendelet szigo-
ruan meghagyja a papoknak, hogy a választá-
si küzdelemben ne ragadtassa el magát a
pártszemélytől és ne izgasson a más párt-
állásnak ellen, megtiltja a coadjutor azt is,
hogy szöszékekről politikai célzatu beszéde-
ket mondjanak a papok.

Megostromolt színház.

ZÁGRÁB, dec. 2. *Raguzából* jelentik,
hogy tegnap a *Bondino*-színházban nagy
tüntetést rendezett a közönség. A színház
pénztárosát véresre verték. A rendőrség 72
embert elfogott. A tüntetésre az adott okot,
hogy a milánói *Ricordi*-cég eltiltotta egy
Verdi-operának szlovén nyelvre való fordí-
tását.

Metallum

Legkeresettebb családi lámpa, K. 1.— és feljebb,
Asztali lámpák, felszerelve, K. 8.— és feljebb,
Vállalunk teljes villamberendezéseket,
jutányos árban!

„Unitas“ Műszaki — Ipar Vállalat, Fiume,
Via E. Amicis 9 sz., Telefon 292.

(Fenice színházzal szemben).

Koboztat a bán.

ZAGRAB, dec. 2. A cenzura eltörlése után izgatásért először tegnap foglaltak le a rendőrség emberei egy lapot és pedig a szociáldemokrata „Sloboda“ című ujságot.

Az osztrák tengerparti diáksztrájk.

LUSSINPICCOLO, dec. 2. Az itteni tengerészeti középiskola tanulói tegnap nem jelentek meg az előadásokon, hanem végig vonultak a város főbb utcáin nemzeti dalok éneklése és a trieszti olasz egyetem éltetése mellett.

TRIESZT, dec. 2. Az olasz jogi egyetem felállítása végett kitört középiskolai diáksztrájk tegnap teljesen megszűnt.

Zátonyra futott gőzös.

POLA, dec. 2. Tegnap éjjel Punto Monumenti közelében sziklazátonyra futott a raguzai hajóstársaság „Petka“ nevű gőzöse. A Tripkovich-féle vállalat két mentő hajót küldött a nagy veszélyben forgó gőzőshöz. A hajó rakományának kiszállítása megkezdődött.

Sortüz az aeroplánra.

BELGRÁD, dec. 2. Vedrinez francia aviatikus repülőgéppel ma ideérkezett. Elmondotta, hogy mikor Pétervár közelében volt, egy csoport ember valóságos sortüzet intézett reá. Hogy ne érjék a golyók, kénytelen volt háromezer méteren felüli magasságba emelkedni.

A vitás kávéház.

TRIESZT, dec. 2. A Carducci-utcában lévő Moncenisio-kávéház két gazdája, Comici és Colautti az anyagi zavarok miatt már régóta nagy ellenségek. Tegnap Comici annyira összeveszett Colauttival, hogy a veszekedés hevében revolvert rántott és 6 lövést tett társára. Egy kávéselegényt a vállán érte az egyik golyó. A szerencsétlen szét akarta választani a verekedőket. A rendőrség Comicit elfogta. Tettét nagyon sajnálja és nagy ingerültségével mentegetődik.

Sikkasztó török postatiszt.

TRIESZT, dec. 2. A Newyorkból tegnap ideérkezett „Laura“ Austro-Americana gőzösn fogolyként idejött Husszeim Aoni török alattvaló, ki a konstantinápolyi postán 200 török fontot sikkasztott és megszökött. Kiadatását a török kormány kérte. Aonit legközelebb Konstantinápolyba szállítják.

Berehtold leleplezi a titkos szövetséget.

BÉCS, dec. 2. Az ellenzék delegációja atakja egészen meglepte és lefegyverezte a kormányt és a többséget, mely déli egy órákor még nem tudta, hová fejlődik a plenáris vita és meddig fog tartani. Andrassy előre jelezte, hogy a plénumban egy szenzációs interpelláció is fog elhangzani a külügyminiszterhez a Matin nagy feltűnést keltett leleplezése dolgában. Az interpellációt Apponyi mondta el és beszédében kiterjeszkedett arra a titkos szövetségre, mely a monarchia ellen a Balkánon alakult. Berehtold valószínűleg nyomban válaszol Apponyinak és nyilvánosságra hozza a leleplezést bizonyító aktákat.

Kocsissztrájk Triesztben.

TRIESZT, dec. 2. Az Általános Fuvározási Vállalat kocsisai tegnap beszüntették a munkát, mert a vállalat nem akarta irásban biztosítani a kocsisokat, hogy január elsejétől kezdve az eddig érvényben volt kollektív szerződésben megállapított fizetésük felül nagyobb fizetést fognak kapni. A sztrájkoló kocsisok száma háromszáz.

Francia döntőbíró.

SZOFIA, dec. 2. Poincaré, a francia köztársaság elnöke, hajlandónak nyilatkozott, hogy a macedóniai bolgár hadifoglyok szabadonbocsátása ügyében elfogadja a döntőbíró szerepét Bulgária és Görögország

között. Azt hiszik, hogy az elnök ezen intervenciója kedvező hatással lesz a bolgár-görög viszonyra és siettetni fogja a többi függő kérdés elintézését is.

Cáfolat.

SZOFIA, dec. 2. Teljesen alaptalan az a hír, hogy Joffre tábornok, a francia vezérkar főnöke birtokában egy olyan levél van, amelyet a király intézett Savoff tábornokhoz és amelyben meghagyja, hogy támadja meg a görög és szerb hadseregeket. Ilyen levelet a király sohasem írt.

Titkos akták.

SZOFIA, dec. 2. A Narodna Prava című kormánypárti lap három minisztertanácsi határozatot közöl, amelyeket 1912. szeptemberében, novemberében és decemberében hozott a Gesov-kabinet és amelyek alapján mindegyik alkalommal háromnegyed millió frankot fizettek ki Nikita montenegrói királynak, anélkül, hogy ehhez a szobranje hozzájárulását kérték volna. Az összegek fegyverek beszerzésére szolgáltak, amelyekkel Montenegró később Bulgária ellen harcolt. Az utolsó részlet kifizetése 1912. december 27-én, vagyis oly időpontban történt amikor a Gesov kabinet már tudott a Szerbia és Görögország között folyt titkos tárgyalásokról és így nyílt árulást követett el.

A Balkánról.

BÉCS, dec. 2. A „N. W. T.“ megbízható forrásból arról értesül, hogy a Szerbia és Montenegró uniójáról szóló híradás nem felel meg a valóságnak, mert csupán határmegállapítási egyezményről van szó. Tény azonban, hogy a két ország mindent elkövet, hogy a külügyi politikájokat illetőleg egységesek legyenek.

Megölt bolgár egyházfedelem.

ATHÉN, dec. 2. Bolgár forrásból azt jelentették, hogy a szalonikii harcok folyamán a görög csapatok által elfogott Eulogiusz bolgár archimandritát a tengerbe dobták, ahol megfulladt. Az athéni távirati iroda kijelenti, hogy a megindított vizsgálat megállapította, hogy az említett pap bolgár komitációs élén a szalonikii bolgár püspöki palotából lövöldözött a görög csapatokra, a görögök viszonozták a tüzelést és egy golyó ölte meg az archimandritát.

Megszűnt török-orosz konfliktus.

KONSTANTINÁPOLY, dec. 2. Az az ellentét, mely Törökország és Oroszország között a gyilkos Musztafa Kavaki kiadása miatt fölmerült, tegnap megszűnt, mert a nagyvezér átnyújtotta azt a bocsánatkérő jegyzéket, melyet az orosz nagykövetség Törökországtól követelt.

**Magyar cukrászda Abbaziában
Reichsstrasse 39 villa Shanzer.**

Kizárólag természetes teavajból készített elsőrendű cukrászsütemények. Rendelések házhöz szállítva gyorsan eszközöltetnek.

Kávé, csokoládé, frissítő italok.

**Szamárkohögés és Asztma
Tüdőbajok**

teljesen gyógyíthatók. Hogy miképp, válaszbélyeggel ellátott kérdézködésként ingyen megírja:

KRYZEK ASSZONY,
Wrichowitz (Prága mellett, Cseh orsz.)

Eredeti svájci pontosan járó „HAVILA“ zseborák kaphatók

Engelsrath I.-nél

Fiume, Dante-tér.

FIUME**csak CORSO 11.****A téli idényre**

ajánljuk óriási választékú szőnyegeinket és függőnyeinket.

Zsinegfutók, azelőtt 2.- kor.
most 80 fill.

Tapestry gyapjufutók azelőtt
5.- kor. most 2.50 kor.

Velour gyapjufutók azelőtt 8.-
kor. most 4.50 kor.

**Függönyök mosható
vászonból 7 kor.-tól.
feljebb.**

**Axminster szalonsző-
nyegek 200-300 nagy-
ság, drbja 37 kor.**

Tapestry ágyelők gyap-
juból drbja 2.70 kor.

**Nagy választék Argaman,
Axminster, Velour és Ta-
pestry szalonszőnyegekben.**

Tisztelettel

Weiss M.**Csak CORSO 11.****FIUME**

ABBAZIA

BRISTOL szálló, kávéház s
étterem.

140 modern szoba, lift, központi fűtés,
melegviz-vezeték, villany, telefon. **Kitűnő
magyar konyha.**

Tulajd. **Rudovits V.**

Közgazdaság.

+ **Szerb kikötő Szalonikiban.** A szerbek mindenáron a monarchia megkerülésével keresik a gazdasági összeköttetést a külfölddel és mivel nem sikerült nekik valamely adriai kikötőt megszerezni, ismét Szalonikire esett tekintetük, a melyen át óhajtnak lebonyolítani külső kereskedelmüket. Erre a célra szeretnék, ha a szalonikii kikötő egy részét megkaphatnák külön szerb kikötőnek, a melyben a szerb vámtarifa volt irányadó szerb hivatalnokok működése mellett. Ezt jelenti a szalonikii távirat, mely szerint Jankovics szerb miniszter már néhány napja Szalonikiban tartózkodik az ottani ipiaci és kikötői viszonyok tanulmányozására. Maga a miniszter jelezte, hogy a napokban odaérkezik egy szerb bizottság, a melynek feladata, hogy racionális rendszert állapítson meg a szerb külkereskedelmi forgalom újból való fölvetelére Szalonikiban át. Jankovics miniszter egyúttal azt a reményét fejezte ki, hogy sikerülni fog a szalonikii kikötőben külön szabad szerb zónát létesíteni, a melyben a Szerbiába irányuló áru a szerb autonóm vámtarifa alapján volna kezelhető. Ebben a zónában a görög hatóságok ellenőrzése alatt szerb vámhivatalnokokat és állatorvosokat alkalmaznának. A miniszter annak szükségességét hangoztatta, hogy Görögország és Szerbia támogassák egymást gazdasági érdekekben.

+ **Uj román hajózási vonalak.** Bukarestből érkezett tudósítás jelenti, hogy ott egy Marmaroseh Blanck & Cie, Banca Romanasca, Banca Agricola, Banca de Secont cégekből és pár brailai nagykereskedőből álló konzorcium alakult, amely egy új dunai hajózási társaságot fog alakítani. Az alapítókat egyelőre tíz millió leiben állapították meg. Ezzel a hírrel egyidejűleg Szalonikiból kapjuk azt az értesítést, hogy egy másik román hajózási társaság is alakult, amely a dunai kikötők, továbbá Konstanza, Konstantinápoly, Kavalla, Szaloniki, Pireusz Kréta, Chios, Szmyrna és Mitilene között szabályszerű járatokat fog fűtartani. Az új hajózási társaság első gőzöse most érkezett meg Szalonikiba.

+ **Oszták-argentínai barátkozás.** A bécsi argentínai követ holnap a Bécsben és Triesztben székelő argentínai konzulokkal Grázba érkezik. Az argentínai funkcionáriusok tanulmányuton vannak Ausztrián keresztül, melynek célja az, hogy érintkezésbe lépjenek ama cégekkel, a melyekkel az argentínai piacon vevőkként vagy eladókként kívánnak érdeklődésbe lépni. E hónap 29-én a gráci kereskedelmi kamarában az érdekeltek gyűlést tartanak.

+ **Oszták mintaraktarak Albániában.** Az alsó-ausztriai iparfejlesztési választmány elhatározta, hogy iparfejlesztési tevé-

kenységét Albániára is kiterjeszti és ott erős propagandát fog kifejteni az oszták iparcikkek terjesztése érdekében. Az előmunkálatok már annyira haladtak, hogy az egyesület irodáját Valonában már meg is nyitották és az iroda alkalmazottai már puhatolódznak az új ország szükségletei és az oszták iparcikkek elhelyezési lehetőségei iránt. Ezek az alkalmazottak egyébiránt számos megrendelést közvetítettek az oszták ipar részére és építőanyagokban, valamint házbereendezési cikkekben mintegy 140.000 korona forgalmat értek el.

APOLLO-SZINHÁZ.

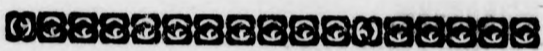
Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

December 1-től 15-ig.

Kezdeté pontosan este fél 9 órakor.

Nagy művész-esték a szerződöttetett elsőrangú attrakciók fellépte.

MOZGÓ FÉNYKÉP. Előadás után kabaré szabad bemenettel.

Tisztelettel értesitem Fiume n. é. közönségét, hogy

— **tyukszemirtó és masszázsműtermet** — nyitottam.

Sok évi eredményes munkásságom különböző helyeken, mint pld. az „Ilona” és „Quarnero”-fürdőkben és Abbaziában, garancia arra, hogy m. t. klienseimet a legjobban és legpontosabban fogom kiszolgálni.

Számom látogatást kér
Telefon 14—81.

Jandricek Gjuro

— Fiume, Via del Fosso 5., II. —
Fogadó órák d. e. 10—12 s délután 3—5-ig.

A Fiumei Kereskedelmi Bank R. T.

takarékletétek után

5% kamatot ténit

A tőke és járadékadót a bank sajátjából viseli.

Jó, tiszta magyar házikosztót

kaphat, dec. 1-től kezdve, TIZ intelligens fiatalember vagy hivatalnoknő itteni családnál.

Valamint ugyanott egy esinosan butorozott szoba, villanyvilágítás és fürdőhasználat, ellátással vagy ellátás nélkül, kiadó.

Cim Gradinata del Sasso Bianco III/5.

Uj- szörmeáru-üzlet!

Lazzarini A.

SZUCSMESTER ÉS SAPKAKÉSZÍTŐ

Via Petrarca 6. szám. (Dubravescs-ház
(a dohánygyár mögött))

elvállal mindennemű szörme- és prémárak gyors és pontos elkészítését és átalakítását.

— — — Olcsó árak! — — —

Méz

különlegesség kicsinyben és nagyban, nagyobb vételnél jelentékeny árengedménnyel kapható

Fleischhacker C.

tejcarnokában

Fiume, Piazza Elisabetta. — Naponta friss bécsi kolbász.

Figlio di Haggi Giorgio Aidinyan-szőnyegcég

Fiume, Piazza del Commercio 6. Tel. 9-31.
Trieszt, Via della Cassa di Risparmio 6.
Telefon 15-87.

értesíti m. t. vevőit s a n. é. közönséget, hogy kedvező alkalom folytán nagy meynyiségű

remek török és perzsa szőnyeget

vásárolt be.

Ezen szőnyegek elsőrendű minőségük dacára is

olcsón kerülnek eladásra.

A cég minden eladott darabért garanciát vállal.

Szénüzlet nyitás.

A nagyérdemű közönségnek tisztelettel tudomására adom, hogy az „Ilona fürdő” udvarában

—o SZÉNUZLETET NYITOTTAM o—

hol is porosz valamint trifaili darabos kőszén bármilyen mennyiségben a legolcsóbb árak mellett, leolmozott zsákokban

házhöz szállítva

kapható. Megrendeléseket 13-92 és 13-93 telefonszámok alá kérek.

Kérem a n. é. közönség szives támogatását. Teljes tisztelettel

Kell Henrik

Tudja Ön már,

: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúzfájdalek, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D.

gyógyszertárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

Ne fogadjon el más lámpát, mint

„TUNGSRAM“

felirásu valódi drótlámpát

Hazai gyártmány!!

Óvakodjunk utáztatóktól!!

Gyártja: az Egyesült Izzólámpa és Villamossági R. T. Újpest. 4.

Tungsramp lámpa darabja 1.20 K.

Elvállalja gáz- és villanyvilágítás, valamint vízvezeték bevezetését. Nagy raktár a gázvilágításhoz szükséges eszközökben, padlók, automobílok s más gépek részére való olajakban. Fichtolin készülékek, gázolin, petróleum és naftára járó gépek. Legújabb gyártmányok. Arusítás kicsinyben és nagyban igen jutányos árak mellett.

Kedvező fizetési feltételek.

BARBETTI ÁGOST - FIUME

Táviratcim: BARBETTI Via R. Sanzio. Telefon szám 14-55.

A jól ismert GABAI M. cég

Szmirna, Konstantinápoly

FIUME, Via Adamich 8 — TRIESZT Palazzo Modello

értesíti m. t. vevőit s a n. é. vevőközönséget, hogy összes szőnyegei, melyek garantált valódi perzsaszőnyegek, igazi alkalmi áron kerülnek eladásra.

Tessék megnézni és meggyőződni róla!

Kiváló tisztelettel
GABAI M.

Hattyu gözmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić házbán). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette. melyre a közönség szives figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

De La Ville

SZALLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

50 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kitűnő kavéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

Estéknként **BARCZA JENŐ** hírneves cigányzenekara hangversenyez.

Tulajdonos: BUDAI KÁROLY.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás, másolás, címzés, stb.) otthoni elvégzését lelkiismeretes gyors és csinos kivitelben vállalom. Cim e lap kiadóhivatalában.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génuai kiállításon dícsérő okmányokkal kitüntetve. SZOBÁK 2 és fél LIRÁTÓL FELJEBB.

Valóban olcsó és célszerű

Karácsonyi és újévi ajándék!

Még csak rövid ideig!

25-50 százalék edgeménnyel!

Kaphatók a valódi KOBRAK cipők, mert ez a márka megszűnik.

Megérkeztek a valódi amerikai Barry cipők, melyek kizárólag csak a

VÉRTES S. cipőraktárban kaphatók.

Corso No. 46.

Telefon sz. 10-01.

SCHÖNL. — Szépség és hajápolási terme, — SCHÖNL.

Via Caraccioli 12, II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicur, villamos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb.) Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

Carlo Fried, Fiume

Viale Deák 60. (Giardino Pubblico mellett).

Dús választék Uri-, női-, fiú- és gyermek öltönyökben és munkás ruhákban. Túl nagy készlet miatt KARÁCSONY-ig mélyen leszállított árak!

Occasio!

Alkalmom!

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt árak.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

**PECSINEI SZANATORIUM
SUSAK-FIUME.**

Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére. Lábadozók részére is. Modern berendezés. Kitűnő hideg és meleg tengeri fürdők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes ellátással 10 K.-tól. Orvos választás tetszés szerint.

Felvilágosításokat nyújt

Telefon 500.

Az igazgatóság,

Táviratok: SANATORIJ - SUSAK.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy az ujonnan átalakított, jól ismert

AL TAMBURINO

Via Lod. Kossuth (a postaépület mellett) vendéglőt saját számlámra átvettem. Kitűnő konyha, isztriai és dalmát borok. Puntigam sör.

POSTÁSOK TALALKOZÓHELYE.

Számos látogatást kér

FRANCOVICH RÓBERT.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étterem.

— Teljes penzió napi 10 liráért. —

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

Nyomatott a „POLINNA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).